

**FUNCTIONAL, SEMANTIC AND SYNTACTIC FEATURES OF THE INFINITIVE
IN ENGLISH**

ინფინიტივის ფუნქციურ-სემანტიკური და სინტაქსური მახასიათებლები
ინგლისურ ენაში

TAMAR JOJUA

PhD in Education

ORCID: 0000-0003-1665-3041

tamrikojua@gmail.com

+995 599 565 709

MAYA DARASELIA

PhD in Philology

ORCID: 0000-0003-4395-6451

m.daraselias17@gmail.com

+995 577 170 727

Abstract

In English the infinitive, the gerund and the participle are regarded as non-finite forms of the verb (verbals) due to their semantic, morphological and syntactic features. The historical development of verbals, including the process of formation and evolution of their tense, aspect and voice systems are closely related to the verb. Unlike finite forms of the verb, verbals express actions without indicating the person and number, therefore they may be used as any member of the sentence (subject, object, adverbial modifier, attribute) but the predicate. In English historical development of the Infinitive is connected to its inclusion in the verbal system alongside with losing some nominative features. So, the Infinitive with the acquisition of aspect, tense and voice categories lost a form of conjugation at the beginning of the Middle English period.

Keywords: Non-finite, Verb, Infinitive, Function, Characteristics

თამარ ჯოჯუა

განათლების დოქტორი

ORCID: 0000-0003-1665-3041

tamrikojua@gmail.com

+995 599 565 709

მაია დარასელია,

ფილოლოგიის დოქტორი

ORCID: 0000-0003-4395-6451

m.daraselias17@gmail.com

+995 577 170 727

აბსტრაქტი

ინგლისურ ენაში ინფინიტივი, გერუნდივი და მიმლეობა წარმოადგენენ ზმნის უპირო (Non-finite-არაფინიტიურ) ფორმებს გამომდინარე მათი სემანტიკური, მორფოლოგიური და სინტაქსური მახასიათებლებიდან. ენაში ამ ფორმების

განვითარების მთელი ისტორია მჭიდროდ არის დაკავშირებული ზოგადად ზმნასთან. ზმნის პირიანი (finite-ფინიტური) ფორმებისაგან განსხვავებით უპირო ფორმები გამოხატავენ ამა-თუ იმ მოქმედებას პირისა და რიცხვის მითითების გარეშე. აქედან გამომდინარე, წინადადებაში ისინი გვხვდებიან სხვადასხვა სინტაქსურ ფუნქციებში (ქვემდებარე, დამატება, გარემოება, განსაზღვრება) გარდა შემასმენლისა.

ინგლისურ ენაში ინფინიტის ისტორიული განვითარება დაკავშირებულია მისი ზმნურ სისტემაში ჩართვის პროცესთან და მისთვის დამახასიათებელი ზოგიერთი სახელადი ნიშნის გაქრობასთან. ამგვარად, ერთი მხრივ, ინფინიტის შეიძინა ზმნის ასპექტის, დროისა და გვარის კატეგორიები, მეორე მხრივ კი შუა პერიოდის ინგლისურის დასაწყისისათვის დაკარგა ბრუნვის ფორმა.

საკვანძო სიტყვები: უპირო, ზმნა, ინფინიტივი, ფუნქცია, დახასიათება

შესავალი

ზმნის პირიანი (finite) ფორმებისაგან განსხვავებით უპირო ფორმები (non-finite) გამოხატავენ ამა-თუ იმ მოქმედებას პირისა და რიცხვის მითითების გარეშე და წინადადებაში არ შეუძლიათ დამოუკიდებლად შემასმენლის ფუნქციის განხორციელება. არა-ფინიტური ფორმებისათვის დამახასიათებელი ზმნური თვისებები შერწყმულია მეტყველების სხვა ნაწილების თვისებებთან და წინადადებაში მათ სინტაქსურ ფუნქციებს ასრულებენ. ასე მაგალითად, ინფინიტივი და გერუნდივი წინადადებაში გვევლინებიან ქვემდებარის, შემასმენლის სახელადი ნაწილის, დამატების, განსაზღვრებისა და გარემოების ფუნქციებში. მიმღობისათვის კი დამახასიათებელია გარდა ზმნურისა, ზედსართავისა და ზმნიზედის თვისებებიც და შესაბამისად წინადადებაში გამოდიან განსაზღვრებისა და გარემოების როლში (Quirk, Greenbaum, Leech, Svartvik, 1992: 1147).

მეთოდები

წარმოდგენილი კვლევა ეფუძნება კვლევის შემდეგ მეთოდებს: ლინგვისტური მასალის კრიტიკული ანალიზი დიაქრონიისა და სინქრონიის ჭრილში, სემანტიკურ-სტრუქტურული ანალიზი, დედუქცია, ინდუქცია, სინტაქსური ანალიზი, კლასიფიკაცია.

მსჯელობა და შედეგები

ზმნის პირიანი (finite) ფორმებისაგან განსხვავებით უპირო ფორმები (non-finite) გამოხატავენ ამა-თუ იმ მოქმედებას პირისა და რიცხვის მითითების გარეშე და წინადადებაში არ შეუძლიათ დამოუკიდებლად შემასმენლის ფუნქციის განხორციელება. არა-ფინიტური ფორმებისათვის დამახასიათებელი ზმნური თვისებები შერწყმულია მეტყველების სხვა ნაწილების თვისებებთან და წინადადებაში მათ სინტაქსურ ფუნქციებს ასრულებენ. ასე მაგალითად, ინფინიტივი და გერუნდივი წინადადებაში გვევლინებიან ქვემდებარის, შემასმენლის სახელადი ნაწილის, დამატების, განსაზღვრებისა და გარემოების ფუნქციებში. მიმღობისათვის კი დამახასიათებელია გარდა ზმნურისა, ზედსართავისა და ზმნიზედის თვისებებიც და შესაბამისად წინადადებაში გამოდიან განსაზღვრებისა და გარემოების როლში (Quirk, Greenbaum, Leech, Svartvik, 1992: 1147).

ინფინიტივი ქართულად ითარგმნება საწყისით ან მასდართ. ქართულში საწყისი განისაზღვრება, როგორც სახელზმნა, რომელიც ზმნის ლექსიკურ მნიშვნელობას ასახელებს პირის კატეგორიებისაგან განყენებულად, მაგ. ხატავს, ზმნის საწყისია-ხატვა, რომელიც აღნიშნულ მოქმედებაზე მიუთითებს მაგრამ პირთან მიმართების გარეშე. საწყისიც ქართულში ზმნის უპირო ფორმაა. საწყისი მოქმედების სახელია და ამიტომ ის იბრუნვის და წინადადებაში არსებითი სახელის ფუნქციას ასრულებს. საწყისს ზმნურ

კატეგორიათაგან აქვს:გეზი, ორიენტაცია, ასპექტი და ზოგჯერ გვარიც (მიქიაშვილი, 1998:132-133).

ინგლისურ ენაში ინფინიტივის ისტორიული განვითარება დაკავშირებულია მისი ზმნურ სისტემაში ჩართვის პროცესთან და მისთვის დამახასიათებელი ზოგიერთი სახელადი ნიშნის გაქრობასთან. ამგვარად, ერთი მხრივ, ინფინიტივმა შეიძინა ზმნის ასპექტის, დროისა და გვარის კატეგორიები, მეორე მხრივ კი შუა პერიოდის ინგლისურის დასაწყისისათვის დაკარგა ბრუნვის ფორმა (Алексеева, 1987:5-10).

ა. ჰორნბის (Hornby, 1975:336) მიერ აღწერილი 25 ზმნური კონსტრუქციიდან ინფინიტივი 8-ში გვხვდება, ესენია:

1. Subject + intransitive verb + to – infinitive-----**We stopped to rest.**
2. Subject + be + to infinitive-----**At what time am I to come?**
3. Subject + an optional finite + infinitive-----**You needn't wait.**
4. Subject+ transitive verb + (not) + to-infinitive-----**I forgot to post your letter.**
5. Subject + transitive verb + interrogative pronoun/adverb + to- infinitive---**I couldn't decide what to do next.**
6. Subject+ transitive verb + (pro)noun (DO) + to-infinitive-----He brought his brother to see me.
7. Subject + transitive verb + (pro)noun + infinitive-----Do you want me to stay?
8. Subject+ have/ought + (not) + to-infinitive-----**He often has to work overtime.**

წარმოადგენს რა ზმნურ ნომინატივს, ინფინიტივისათვის დამახასიათებელია მთელი რიგი თავისებურებები, რომლებიც ახლოვებს მას ზმნის ფინიტიურ ფორმებთან. არსებითი სახელისათვის დამახასიათებელ ფუნქციებშიც კი, ინფინიტივი ინარჩუნებს მოქმედების გამოხატვის უნარს, როგორც პროცესისა, ანუ გააჩნია ასპექტისა და გვარის კატეგორიები.

ინფინიტივის ფორმა დიდი ხნის განმავლობაში რჩებოდა მარტივ ფორმად, გამოიყენებოდა არადიფერენცირებულად ორივე მნიშვნელობის--აქტიურის და პასიურის გადმოსაცემად. მათი განსხვავება ხდებოდა მხოლოდ კონტექსტიდან გამომდინარე. **To be** + მიმღობა კონსტრუქცია სადაც ინფინიტივი პასიურ ფორმაშია მხოლოდ შუაინგლისური პერიოდის ბოლოსთვის. ამ შეხედულებას ეთანხმებიან ო. იესპერსენი, ჯ. ნესფილდი (Jespersen, 1938:44-45; Rayevska, 2009 : 211). პასივის გავრცელება პერფექტულ და განგრძობით ფორმებზე კი გრძელდებოდა ახალი ინგლისური პერიოდის განმავლობაში. განსაკუთრებით ფართო გავრცელება ჰპოვა პასიურმა ინფინიტივმა შექსპირის ეპოქაში. ამ პერიოდში ფართოვდება ისეთი ზმნების რაოდენობა რომლებიც გამოიყენება მოცემულ სტრუქტურაში, ამავე პერიოდში გავრცელებას იწყებს ვნებითი გვარის პერფექტული ფორმაც და პასიური ინფინიტივი ფუნქციონირებს სხვადასხვა კონსტრუქციებში. თუმცა აღორძინების ეპოქის ავტორებთან ჯერ კიდევ თავს იჩენს ინფინიტივის აქტიური და პასიური ფორმების არადიფერენცირებული გამოყენება (Hornby, 1975 : 336).

როგორც ტ. რასტორგუევა და მ. სატელი (Расторгуева, Сатель, 1978: 27-36) აღნიშნავენ ახალი ინგლისურის გვიანდელ პერიოდში (XVIII-XX სს.) მიმდინარეობს მომავლობის გამოხატვის ახალი ფორმების ფართო გამოყენება, კერძოდ, განგრძობითი დროის ფორმა და კონსტრუქცია **be going to + Infinitive**, რომლებიც შეადგენენ მომავლი დროის გამოხატვის საშუალებების თანამედროვე მიკროსისტემის განუყოფელ ნაწილს.

როგორც უკვე აღვნიშნეთ ინფინიტივს გააჩნია ზმნის სამი გრამატიკული კატეგორია- დროის, ასპექტისა და გვარის:

Active

To drive

To be driving

Passive

to be driven

to have been driven

To have driven

To have been driving

ზმნის გრამატიკული კატეგორიები ეფუძნება ბინარული ოპოზიციის პრინციპს:

Active---Passive, Non-continuous-----Continuous, Non-perfect---Perfect. აღსანიშნია ის გარემოება, რომ ამ სისტემაში არსებული მაქსიმალური რაოდენობის 8 ფორმიდან ყველა არ არის რეალიზებული. გრამატიკოსთა უმრავლესობა, როგორც წესი, აღწერს 6 ფორმას რომელიც ზემოთ არის წარმოდგენილი. ზოგიერთი მეცნიერი უშვებს მე-7 ფორმასაც- ვნებითი გვარის განგრძობითი ასპექტის არაფერფექტულ ფორმას, რომელიც ოკაზიონალურად გვხვდება ტექსტებში (to be being driven).

დროის გრამატიკული კატეგორიის ოპოზიციაში ფორმისა და მნიშვნელობის თვალსაზრისით მარკირებულ წევრად პერფექტი გვევლინება (**to have+ მიმდებარეII**), ხოლო არამარკირებულ წევრად კი არაპერფექტული ფორმა;

He seemed to have heard of it.

Estha seemed to have mastered it.

How strange to meet him here!

Everyone seemed to be talking and I sitting in silence, felt awkward.

პერფექტული ინფინიტივით გამოხატული ქმედება ჩვეულებრივ განეკუთვნება წარსულ დროს. მოდალური ზმნებთან მისი გამოყენება მთელ რიგ შემთხვევებში გამოხატავს შეუსრულებელ მოქმედებას (მოქმედება უნდა, შესაძლებელი იყო, სავარაუდოდ უნდა განხორციელებულიყო):

You could have seen a tanker, small and neat in profile against the blue sea.

I could have tried to pass the afternoon in Einhorn's new office but I didn't want.

You might have changed the name of the box.

But the doctors for the defense said that the prisoner might have been made so angry by his wife's jokes.

You must have heard about it.

You must have got my boy out of this disastrous marriage.

ინფინიტივის ასპექტის გრამატიკული კატეგორია ფორმისა და მნიშვნელობის თვალსაზრისით არ განსხვავდება თავად ზმნის ასპექტის კატეგორიისაგან, თუმცა მხოლოდ მოქმედებით გვარში წარმოებს ზოგადი და განგრძობითი ასპექტების შეპირისპირება: **to speak, to be speaking, to have spoken, to have been speaking.** ვნებით გვარში ასპექტური დიფერენცირება ბოლო დრომდე საერთოდ არ არსებობდა. დღეს უკვე არსებობს მისი წარმოქმნის ფაქტები ვნებით გვარში, რასაც ხელი შეუწყო ზმნის ანალოგიური პირიანი ფორმების საკმაოდ ფართო გამოყენებამ: **The police seemed to be giving it up as a bad job.**

ინგლისური ენის გრამატიკულ კატეგორიათა სისტემაში გვარის კატეგორიის განსაკუთრებული ადგილი უკავია, ვინაიდან ის არის ერთადერთი მორფოლოგიური კატეგორია რომელიც დამახასიათებელია ზმნის როგორც პირიანი, ასევე უპირო ფორმებისათვის. გვარის გრამატიკული კატეგორიისათვის დამახასიათებელია ოპოზიცია: მოქმედებითი და ვნებითი. მაშინ როდესაც ქმედება, რომელიც გამოხატულია ინფინიტივით სრულდება მასთან დაკავშირებული პირის ან საგნის მიერ. ინფინიტივი მოქმედებით გვარში გვხვდება, ხოლო თუ ინფინიტივის მიერ გამოხატული მოქმედება მიმართულია მასთან დაკავშირებულ პირზე ან საგანზე მაშინ ინფინიტივი პასივში გამოიყენება (Berry, 2012.: 28-35), მაგ:

I want to drive home to Oregon. (Active)

I want to be driven home to Oregon. (Passive)

ინფინიტივის ერთ-ერთ ძირითად დამახასიათებელ ნიშანს წარმოადგენს **to** ნაწილაკი- **to appear, to dig, to allow, to seek, to flee, to plant** და ა.შ, თუმცა მთელ რიგ შემთხვევებში ინფინიტივი მას არ დაირთავს; კერძოდ,

1. დამხმარე და მოდალურ ზმნებთან (გამონაკლისია **ought to, to be to, to have to**):
They tell you the anchorages and the landing places, what supplies you **can get** at each spot, and where you **can get** water; they tell you the lights and buoys, tides, winds and weather that you **will find** there. (Maugham, p.9)

Should he **knock** at the door and tell her he **must speak** to her. (Maugham, p.15)

Ask the tuan to wait and say I **shall come** directly'. (Maugham, p.11)

But Mr. Jones, **do I understand** you right? (Maugham, p.57)

'Permit me to tell you that I am exceedingly surprised that you **should attempt** to influence me in my judicial functions.' (Maugham, p.15)

The way was narrow and the Contrôleur saw that he **must pass** within a foot of him. (Maugham, p.20)

It was a comfort to know that if you fell ill you **needn't rely** only on a Chinese practitioner. (Maugham, p.14)

'**May I speak** now?' asked Doris. ((Maugham, p.57)

And perhaps he would think that she **ought to have resisted** more. (Maugham, p.27)

You **ought to give**'em to look over one of these days. (Maugham, p.15)

'Only I guess you'll **have to wake** up to do that too, eh?' (Anderson, p.13)

But Elizabeth **was not to return** to her bed and to sleep. (Anderson, p.12)

2. წინადადებაში ორი ინფინიტივის არსებობის შემთხვევაში თუ ისინი დაკავშირებული არიან ისეთი კავშირების მეშვეობით, როგორებიცაა **and** და **or**, მაშინ ნაწილაკი **to** დაისმის მხოლოდ პირველთან:

She was first called **to observe and approve** him farther, by a reflection which Elinor chanced one day to make on the difference between him and his sister. (Austin, p.11)

I don't want **to leave or stay in**, I don't know what to do.

3. წინადადების ბოლოს, როდესაც კონტექსტიდან გასაგები ხდება თუ კონკრეტულად რომელი ინფინიტივის გამოყენებაა საჭირო, გამერობის თავიდან აცილების მიზნით მხოლოდ **to** ნაწილაკი გამოიყენება:

'I haven't got clothes fit to go out in,' said Ginger Ted sulkily.

'Oh, never mind about that. Come as you are.'

'I won't'.

'Why not? You must have a reason.'

'**I don't want to**.' (Maugham, p.33)

He asked her to marry him at the end of the month's holiday. She had known **he was going to**.

4. ინფინიტივი ნაწილაკი **to**-ს გარეშე გამოიყენება ისეთ ფრაზებთან და ზმნებთან როგორიცაა: had better, would rather, would sooner, do nothing but, cannot help but, cannot choose but, in order to, to make, to let, to see, to watch, to feel, to hear, to notice, თუმცა ვნებით გვარში იმავე ზმნების შემდეგ ინფინიტივი **to** ნაწილაკთან ერთად გამოიყენება:

Mr. Jones's remark **made** the Controleur **feel** suddenly that he wanted a bottle of beer. ((Maugham, p.14)

'Now then, Miss, **you'd better get out**, 'said Ginger Ted. ((Maugham, p. 26)

'We'll make a fire and then **you'd better have** a snack and a nip of arak.' ((Maugham, p. 26)

I beseech you **to let me** go. (Maugham, p. 61)

I'd better give you some money((Maugham, p.62)

It makes me laugh now when I think of it, but I was only nineteen and a half. Sometimes I used to cry. (Maugham,p.53)

It used to come out of the silence, suddenly so that **it made me jump**. (Maugham,p.53)

It only made me feel rather rotten next day.((Maugham,p.53)

I have tried not to let you see what a rotten time I was having. (Maugham, p. 60)

When they were fast asleep, he would get up cautiously and without a sound, **in order not to wake the others**, creep stealthily towards her. (Maugham, p. 28)

She was determined to sell her virtue dearly, and if he killed her—Well, she **would rather die** than yield.(Maugham, p. 26)

რაც შეეხება ინფინიტივის სინტაქსურ ფუნქციებს ის წინადადებაში ასრულებს ქვემდებარის, მარტივი შემასმენლის ნაწილის, შედგენილი შემასმენლის სახელადი ნაწილის (პრედიკატივი) და რთული ზმნური შემასმენლის ნაწილს, დამატების, განსაზღვრების, გარემოების ფუნქციებს, ის აგრეთვე გვხვდება სხვადასხვა სინტაქსურ კომპლექსებში (რთული დამატება- **The Complex Object**, რთული ქვემდებარე- **The Complex Subject, for-**კომპლექსი-**The For-Complex**). ინფინიტივი მასზე დამოკიდებულ სიტყვებთან ერთად ქმნის ინფინიტივიან ჯგუფს: **to learn the poem by heart, to explain the rule to students.**

ინფინიტივი, როგორც ქვემდებარე:

To invite readers was a noble action.(Morrison, p.96)

To explain this fear was not very easy. .(Morrison, p. 18)

It was only necessary **to mention any favorite amusement to engage her to talk**. (Austin,p.30).

ინფინიტივი, როგორც მარტივი შემასმენლის ნაწილი:

Sir John **did not much understand** this reproof; (Austin, p.29)

‘**I do not believe**’, said Mrs. Dashwood, with a good humored smile, ‘that Mr. Willoughby **will be incommoded** by the attempts of either of my daughters towards what you call catching him’. (Austin, p.28)

“Aye, you **will make** conquests enough, I dare say, one way or other.” (Austin, p.29)

ინფინიტივი, როგორც შედგენილი შემასმენლის სახელადი ნაწილი (პრედიკატივი):

Our aim is **to investigate the matter thoroughly**. (Wilde, p.10)

His intention was **to get the needed information**.(Morrison, p.29)

These doctors’ plan **was to explain the situation**. (Wilde, p.10)

ინფინიტივი, როგორც რთული ზმნური შემასმენლის ნაწილი:

You know that you are **to see them off** to night. (Hemingway, p.37)

‘Something very melancholy **must be** the matter, I am sure’, said she.(Austin, 44)

‘**I could see** it in his face. Poor man! I am afraid his circumstances **may be** bad.’ (Austin, 44)

ინფინიტივი, როგორც დამატება:

Some wanted **to live**, some **to stay on**. (Morrison, p.132)

I don’t want **to talk** to you. (Hemingway, p.77)

‘I do not ask you **to come** in the morning, for we must walk to the park, to call on Lady Middleton.’ (Austin, 46)

ინფინიტივი როგორც განსაზღვრება:

She drank, she swore-she wore no clothes **to speak of**. (Christie, p.16)

Well, I guess there isn’t any use **to stay around**. (Hemingway, p.41)

Soon they agreed that he was not a man **to kill a wife**. (Wilde, p.10)

ინფინიტივი, როგორც გარემოება:

მიზნის:

The birds sat on the trees and sang so sweetly that the children used to stop their **games in order to listen to them**.(Wilde, p. 235)

Then they invited the North Wind **to stay** with them, and he came. .(Wilde, p. 236)

შედეგის:

And it was so wholly contradictory to their general opinions and practice, that a doubt sometimes entered her mind of their being really engaged, and this doubt was enough **to prevent her making any enquiry of Marianne.** (Austin, 45)

'Nothing of the kind will be done, for my mother will never have money enough **to attempt it**.' (Austin, 45)

'But are you really so attached to this place **as to see no defect it?**' (Austin, 45)

ინგლისურ ენაში ინფინიტივი ხშირად გვხვდება სხვადასხვა კონსტრუქციებში:

სახელობითი ინფინიტივიანი კონსტრუქცია-**He is sure to go** in front of the house. (Galsworthy, p.61)

Everyone seemed to be talking and I sitting in silence, felt awkward. (Maugham, p.31)

for-კომპლექსი-She was so glad **for him to arrive** in time. ((Hemingway, p.141)

ობიექტური ბრუნვა ინფინიტივით-He heard **him say** it in the next room where his friend was waiting for him. (Wilde, p.49)

Bonasera murmured, 'I did not **want to get** into trouble.' (Puzo, p.220)

დასკვნა. როგორც სამეცნიერო-თეორიულმა და მოყვანილმა ფაქტობრივმა მასალამ გვაჩვენა, ინფინიტივი და მისი კონსტრუქციები საკმაოდ კომპლექსურ ლინგვისტურ კატეგორიას წარმოადგენენ. ინფინიტივის, როგორც ზმნის ერთ-ერთი უპირო ფორმის განვითარების ისტორია არის მისი ზმნის სისტემაში თანდათანობით ჩართვის ისტორია, რის შედეგადაც თანამედროვე ინგლისურ ენაში ინფინიტივის სპეციფიკის გამოსავლენად უფრო დიდი მნიშვნელობა აქვს მის ზმნურ თვისებებს ვიდრე სახელობითს. წინადადების სხვადასხვა წევრის როლში ინფინიტივის თავისებურებათა შესწავლამ ცხადყო, რომ მის პრიველირებად სინტაქსურ ფუნქციას წარმოადგენს შედგენილი ზმნური შემასმენლის ნაწილის, ქვემდებარისა და დამატების როლის განხორციელება.

გამოყენებული ლიტერატურა:

ლინგვისტური

mikiashvili, o. (1998). *kartuli ena*. tbilisi. (მიქიაშვილი, ო. (1998). *ქართული ენა*. თბილისი)

Alexeyeva, I. (2007). *Theoretical Grammar of Modern English*. Vinnytsya. Nova Knyha.

Berry, R. (2012). *English Grammar. A Resource Book for Students*. London and New York.

Hornby, A. S.(1975). *A guide to patterns and usage in English*. Oxford: Oxford University Press.

Rayevska, N. M. (2009). *Modern English Grammar*.

Jespersen, O. (1938). *Essentials of English Grammar*. N.Y.

Quirk, R., Greenbaum. S., Leech, G., Svartvik, J. (1992). *A Grammar of Contemporary English*. London and New York: Longman.

Алексеева, В.А. (1987). Функционирование неличных форм глагола в различных стилях речи//Вопросы грамматической структуры предложения и текста в английском языке. *Сб. Науч. Тр. Вып. 247*.

Расторгуева, Т. А., Сатель, М.Э.(1978) О языковом варьировании и факторах его ограничения. *Иностранные языки в школе*, №2.

მხატვრული

Austin, J. (2005). *The Complete Novels*. Wordsworth Editions.

Christie, A. (1991). *Problem at Pollensa Bay*. Harper Collins e-books.

Galsworthy, J. (2015). *The Forsyte Saga, Indian Summer of a Forsyte*.

Hemingway, E. (2011). *To Have and Have Not*.

Maugham, W. S. (1992). *Collected Short Stories*. Volume 2.

Morrison, T. (2008). *Beloved*.

Puzo, M. (1969). *The Godfather*.

Wilde, O. (2014). *Happy Prince and Other Tales*.